

PRAKSISOVERSIGT · STRAFFERETSPLEJE

Praksisoversigt over lang sagsbehandlingstid

Kompensation efter straffelovens § 82, stk. 2, § 83 og retsplejelovens kapitel 93 a

Version 2 · Opdateret 16. jul. 2026 · 36 afgørelser · 2008-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Retten til rettergang inden rimelig frist efter EMRK artikel 6, stk. 1, håndhæves i dansk ret gennem fire kanaler: strafnedsættelse og strafbortfald efter [straffelovens § 82, stk. 2](#) og [§ 83](#), omkostningsfritagelse efter [retsplejelovens § 1008, stk. 4](#), og pengegodtgørelse efter [retsplejelovens § 1018 h](#) jf. erstatningsansvarslovens § 26. Ved **lov nr. 2601 af 28. december 2021** blev den hidtidige § 82, nr. 13, ophævet og flyttet til et nyt § 82, stk. 2, med et afgørende forbehold: sagsbehandlingstiden kommer nu *kun* i betragtning, hvis det er nødvendigt på grund af EMRK artikel 6 – en betydelig stramning af den tidligere praksis. Vurderingen beror altid på en konkret helhedsvurdering af sagens kompleksitet, tiltaltes egen adfærd og myndighedernes adfærd, men praksis viser genkendelige mønstre: "døde perioder" på 1½–2 år udløser 10.000–12.000 kr. i administrativ erstatning, strukturel sagsophobning ved domstolene fritager ikke staten, og trafikssikkerhedshensyn vejer tungere end kompensationsbehovet.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Straffelovens § 82, nr. 13, om sagsbehandlingstid blev ophævet pr. 1. januar 2022 og flyttet til § 82, stk. 2 – det nuværende nr. 13 (lang tid siden gerningen) er det tidligere nr. 14, og ældre domme, der henviser til "§ 82, nr. 13 og 14", skal læses i lyset af dette.
- 02** Efter § 82, stk. 2, 2. pkt., og § 83, 3. pkt., kommer sagsbehandlingstiden kun i betragtning som formildende omstændighed, hvis det er nødvendigt på grund af kravet i EMRK artikel 6 om behandling inden rimelig frist.
- 03** Efter EMD's praksis er 1 år pr. instans en grov tommelfingerregel, og en retssag, der tager meget mere end 5 år i to instanser, vil som udgangspunkt være problematisk – men kan retfærdiggøres konkret.
- 04** Vurderingen beror altid på en konkret helhedsvurdering af (1) sagens kompleksitet, (2) parternes adfærd og (3) myndighedernes adfærd, herunder navnlig domstolenes.
- 05** Fristen løber fra det tidspunkt, hvor der foreligger en "anklage" – typisk anholdelse, afhøring som sigtet eller tiltalerejsning – og slutter ved endelig afgørelse eller afbrydelse af strafforfølgningen.
- 06** Sagsophobning ved domstolene som følge af strukturelle forhold – fx domstolsreformen i 2007 – fritager ikke staten; tiltalte har krav på kompensation, når sagen er ukompliceret.

- 07** Kompensationen kan ydes som markant bødenedsættelse, strafbortfald, forkortet prøvetid, betinget straf i stedet for ubetinget, eller ved at statskassen pålægges sagens omkostninger.
- 08** Trafiksikkerhedsmæssige hensyn vejer tungere end hensynet til lang sagstid – obligatorisk eller ubetinget førerretsfrakendelse kan kun helt undtagelsesvist gøres betinget, selv hvor bøden bortfalder helt.
- 09** Konfiskation efter straffelovens § 75, stk. 1, reduceres ikke på grund af lang sagsbehandlingstid.
- 10** "Døde perioder" med ren inaktivitet hos politi eller anklagemyndighed på ca. 2 år udløser i Rigsadvokatens administrative praksis erstatning på 10.000–12.000 kr. efter retsplejelovens § 1018 h jf. erstatningsansvarslovens § 26.
- 11** Selve sigtelsens varighed udløser efter administrativ praksis først erstatning efter § 1018 b, når den har varet over 5 år eller har haft ekstraordinært belastende karakter.
- 12** Tiltaltes egen medvirken til forsinkelsen reducerer eller fjerner kompensationen, og efter forarbejderne kan det tillægges vægt, om tiltalte har benyttet retsmidlerne i retsplejelovens § 152 a og § 718 b.
- 13** Efter § 718 b, stk. 2-3, anses påtale for opgivet, hvis anklagemyndigheden ikke afgør tiltalespørgsmålet inden en frist fastsat af retten – men en overskridelse af 2-ugersfristen for at anmode om forlængelse er kritisabel uden at have denne retsvirkning.
- 14** Berømmelse af en omfattende ankesag flere år ude i fremtiden er ikke i sig selv en aktuel krænkelse af EMRK artikel 6; berømmelsen er procesledende, og landsretten har en løbende pligt til at vurdere muligheden for fremrykning.
- 15** Spørgsmålet om, hvorvidt en berømmelse indebærer en krænkelse, afgøres først i forbindelse med hovedforhandlingen – ikke under kæremål om berømmelsen.
- 16** En omkostningsafgørelse, der alene anfægtes med henvisning til lang sagsbehandlingstid, kan kæres uafhængigt af straffesagens udfald, jf. retsplejelovens § 1013, stk. 1, 3. pkt.
- 17** Strafbortfald på grund af lang sagsbehandlingstid fritager ikke tiltalte fra appelbegrænsningen i retsplejelovens § 902, stk. 2 – anke kræver fortsat tilladelse fra Procesbevillingsnævnet.

Fra § 82, nr. 13 til § 82, stk. 2 – reformen pr. 1. januar 2022 og faldgruben i ældre domme

§ 1

Frem til 1. januar 2022 var lang sagsbehandlingstid en formildende omstændighed, der i almindelighed skulle indgå ved straffens fastsættelse, jf. den dagældende [straffelovens § 82, nr. 13](#). Ved **lov nr. 2601 af 28. december 2021** – vedtaget som led i aftalen om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023 – blev bestemmelsen ophævet og indholdet flyttet til et nyt stk. 2 med et afgørende forbehold i 2. pkt.

Den gældende affattelse af [§ 82, stk. 2](#) lyder:

Ved straffens fastsættelse kan det endvidere indgå som formildende omstændighed, at straffesagen mod gerningsmanden ikke er afgjort inden for en rimelig tid, uden at det kan bebrejdes gerningsmanden. Sagsbehandlingstiden kommer dog kun i betragtning som formildende omstændighed, hvis dette er nødvendigt på grund af kravet i artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention om behandling af sagen inden for en rimelig frist.

Ændringen er en reel stramning ad to led: *skal* blev til *kan*, og der blev indsat en betingelse om, at kompensation kun ydes, når konventionen kræver det. Forarbejderne siger det direkte:

Bestemmelsen vil sammen med den samtidige ophævelse af straffelovens § 82, nr. 13, jf. lovforslagets § 1, nr. 1, indebære, at muligheden for at lade sagsbehandlingstiden indgå som formildende omstændighed ved straffens fastsættelse fremover vil være reguleret af det foreslåede § 82, stk. 2.

Samtidig blev der indsat et tilsvarende 3. pkt. i § 83, så strafnedsættelse under strafferammen og strafbortfald sker på *samme* betingelser. Formålet var udtrykkeligt "at begrænse anvendelsen af straffelovens § 83".

En vigtig faldgrube ved læsning af ældre praksis: da nr. 13 blev ophævet, rykkede det tidligere nr. 14 op på pladsen som nr. 13. Det nuværende § 82, nr. 13 handler derfor om noget helt andet – nemlig "at der er gået så lang tid, siden den strafbare handling blev foretaget, at anvendelse af den sædvanlige straf er unødvendig". Når Højesteret i **Sag 101/2017** henviste til "straffelovens § 82, nr. 13 og 14", og byretten i **SS-1130/2011-SVE** til "§ 82, nr. 13 og EMRK art. 6", dækker disse henvisninger over den *dagældende* nummerering. Nyere afgørelser anvender korrekt den aktuelle henvisning – se fx **S-1875-24**, hvor byretten lod straffen bortfalde "i medfør af straffelovens § 83, jf. § 82, stk. 2".

Rigsadvokatmeddelelsen om [straffens fastsættelse](#) opsummerer retsstillingen efter reformen og fremhæver, at lovændringen ikke berører erstatningsadgangen:

Lovændringen ændrer ikke på mulighederne for at få erstatning mv. for lang sagsbehandlingstid i medfør af reglerne i retsplejelovens kapitel 93.

LOV	Straffeloven § 82, stk. 2	Straffeloven § 83	
PRAKSIS	Højesteret · Udsættelse af hovedforhandling i straffesag på præjudiciel afgørelse fra EU-Domstolen og betydningen af lang sagsbehandlingstid 14.09.2017 Byretten · Ubetinget frakendelse af førerretten i 6 måneder for gentagen mobilbrug under kørsel – straf bortfalder grundet lang sagsbehandlingstid 20.04.2026 Byretten · Dom for narkotikakriminalitet og færdselslovsovertrædelser 03.05.2012		

§ 2 EMRK artikel 6-vurderingen: tommelfingerreglerne og den konkrete helhedsvurdering

Fordi § 82, stk. 2, og § 83 nu er direkte bundet op på EMRK artikel 6, er konventionsvurderingen blevet den operative test. Forarbejderne til 2021-reformen indeholder den mest præcise danske gengivelse af EMD's praksis og er derfor blevet det centrale fortolkningsgrundlag.

Periodens begyndelse og afslutning:

Fristen vil almindeligvis begynde at løbe fra det tidspunkt, hvor klager anholdes, afhøres som sigtet, eller hvor der rejses tiltale (...) Den relevante periode slutter, når der foreligger en endelig afgørelse af anklagen, eller strafforfølgning afbrydes.

De tre vurderingsmomenter:

Det kan udledes af EMD's praksis, at »sagsbehandlingstiden vurderes i forhold til (1) sagens kompleksitet, (2) parternes adfærd og (3) de relevante myndigheders adfærd, herunder navnlig domstolenes«. Ved vurderingen af myndighedernes adfærd lægges vægt på sagens betydning for klager. Endelig beror vurderingen på en helhedsbedømmelse af sagen.

Tommelfingerreglerne – og deres forbehold:

Kriterium	Kilde i forarbejderne	Karakter
Ca. 1 år pr. instans	Hutchison Reid mod Storbritannien (2003), præmis 79; Khudoyorov mod Rusland (2005), præmis 193	"grov tommelfingerregel"
1 år og 6 måneder i én instans ikke i sig selv uforholdsmæssigt	Satakunnan Markkinapörssi Oy og Satamedia Oy mod Finland (2017), præmis 210	konkret bedømt
Meget mere end 5 år i to instanser	EMD's praksis samlet	"som udgangspunkt problematisk", men kan retfærdiggøres konkret

Forarbejderne understreger udtrykkeligt, at grænserne ikke er faste:

Der kan være sager af kortere varighed, hvor der er blevet statueret en krænkelse, hvorimod der i andre sager af længere varighed ikke er blevet statueret en krænkelse.

Kompensationspligten: når krænkelsen først er konstateret, følger pligten til at kompensere af artikel 13 om effektive retsmidler:

I de straffesager, hvor der i forbindelse med domsafsigelsen konstateres en krænkelse af EMRK artikel 6 som følge af lang sagsbehandlingstid, er medlemsstaterne således forpligtede til at kompensere for krænkelsen, herunder ved straffens udmåling.

Rigsadvokatmeddelelsen gengiver samme test og tilføjer, at der "i alle tilfælde" skal foretages en konkret helhedsvurdering, hvor "sagens karakter, herunder sagens betydning og kompleksitet, tiltaltes adfærd samt de relevante myndigheders adfærd" indgår.

LOV

Straffeloven § 82, stk. 2

Straffeloven § 83

Kompensationsformerne: fra bødenedsættelse over strafbortfald til omkostningsfritagelse

Praksis viser en trappe af kompensationsformer, hvor retten vælger den, der står i rimeligt forhold til krænkelsens omfang og sagens karakter.

Markant bødenedsættelse. I **Sag 13/2012** nedsatte Højesteret en tillægsbøde fra 13.500 kr. til 4.250 kr. – en reduktion på ca. 69 % – for færdselsforseelser og brugstyveri behandlet ved Retten i Glostrup. Præmisserne fastlægger den grundformel, praksis siden har fulgt:

Der er tale om en ukompliceret straffesag, og Højesteret finder, at sagsbehandlingstiden forud for sagens fremsendelse til retten og ved Retten i Glostrup – uden at det beror på Ts forhold – i så væsentligt omfang har oversteget det rimelige, at han bør kompenseres herfor i medfør af straffelovens § 82, nr. 13, og § 83, 2. pkt., og princippet i disse bestemmelser.

Bemærk formuleringen "og princippet i disse bestemmelser": Højesteret kompenserede, *uden* at der forelå en konstateret konventionskrænkelse. Efter 2021-reformen er netop denne mulighed for at kompensere ud over konventionens minimum indsnævret.

I **Sag 7/2022** (dyretransport med "elefantører") nedsatte Højesteret en bøde fra påstået 40.000 kr. til 17.500 kr., her med udtrykkelig konstatering af krænkelse:

Højesteret finder, at den lange sagsbehandlingstid navnlig på grund af den døde periode på 2 år og 2 måneder har indebåret en krænkelse af artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention om ret til rettergang inden for rimelig tid.

Strafbortfald. I **219/2014** lod Højesteret straffen for to forhold bortfalde helt og nedsatte fælles- og tillægsstraffen fra 75.000 kr. til 50.000 kr. Sagen havde verseret fra sigtelse i 2006 til Højesterets dom i 2015, med bl.a. en hjemvisning og en efterfølgende forsinkelse på op imod et år, før anklagemyndigheden genindbragte sagen i strid med [retsplejelovens § 930, stk. 1](#):

Højesteret finder derfor, at der ved tilsidesættelse af kravet i § 930, stk. 1, er særlig anledning til at overveje strafnedsættelse eller strafbortfald, jf. straffelovens § 82, nr. 13, og § 83, 2. pkt.

Betinget straf i stedet for ubetinget. I **SS-170/2006-ROS** (momsunddragelse på 1,78 mio. kr. og groft dokumentfalsk) konstaterede Retten i Roskilde en krænkelse efter ca. 7 år fra sigtelse og næsten 3 år fra anklageskriftet:

Der forløbet ca. 7 år fra tiltalte blev sigtet for forhold 1 af Skat og næsten 3 år fra anklageskriftets indgivelse. Den lange sagsbehandlingstid findes ikke at kunne bebrejdes tiltalte. Der findes herefter at foreligge en krænkelse af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 6 stk. 1.

Kompensationen var dobbelt: fængselsstraffen på 1 år og 3 måneder blev gjort betinget, og tillægsbøden nedsat fra 1.775.000 kr. til 1.200.000 kr. Samme mønster ses i **SS-29444/2022-KBH**, hvor knap fire år i en ukompliceret færdselssag førte til, at 20 dages fængsel blev gjort betinget efter [straffelovens § 56, stk. 1](#), og i **SS-8445/2024-GLO** om hvidvask og momssvig.

Omkostningsfritagelse. Statskassen pålægges rutinemæssigt omkostningerne, når kompensationsgrundlaget er til stede – se **Sag 13/2012**, **219/2014**, **SS-450/2022-GLO**, **14-6067/2021** og **SS-29444/2022-KBH**. Hjemlen er [retsplejelovens § 1008, stk. 4](#), hvorefter omkostninger "som er forårsagede ved andres fejl eller forsømmelser", ikke bør falde domfældte til last.

Grænsen: konfiskation. I **219/2014** fastslog Højesteret, at der ikke var grundlag for at reducere en konfiskation på 100.000 kr. på grund af sagsbehandlingstiden, jf. [straffelovens § 75, stk. 1](#). Konfiskation er ikke straf og indgår derfor ikke i kompensationsafvejningen.

LOV

[Retsplejeloven § 930, stk. 1](#)[Retsplejeloven § 1008, stk. 4](#)[Straffeloven § 56, stk. 1](#)[Straffeloven § 75, stk. 1](#)[Straffeloven § 82, stk. 2](#)[Straffeloven § 83](#)

PRAKSIS	Højesteret · Højesterets dom om vognmandsansvar og forældelse ved transport af grise med elefantører	22.04.2022
	Højesteret · Strafbortfald og formildelse af bøde for vagtvirksomhed uden autorisation grundet lang sagsbehandlingstid	11.02.2015
	Højesteret · Højesterets afgørelse om markant bødenedsættelse grundet ekstrem sagsbehandlingstid ved byret	16.04.2012
	Byretten · Betinget fængsel for hvidvask og momssvig i byggevirksomhed efter lang sagsbehandlingstid	04.09.2025
	Byretten · Betinget frakendelse af førerret og bortfald af bøde efter tyveri og færdselsuheld	25.08.2025
	Byretten · Betinget frakendelse af kørekort efter måltid bag rattet på motorvej – bøde bortfaldt grundet lang sagsbehandlingstid	18.06.2024
	Byretten · Betinget fængsel og betinget førerretsfrakendelse trods gentagen narkokørsel i frakendelsestiden grundet lang sagsbehandlingstid og misbrugsbehandling	19.03.2024
	Byretten · Direktør idømt betinget fængsel og millionbøde for omfattende momsunddragelse og dokumentfalsk	22.12.2008

Domstolsreformen 2007 og sagsophobning: strukturelle forhold

§ 4 fritager ikke staten

Den mest principielle danske praksisdannelse på området udspringer af sagsophobningen ved Retten i Glostrup efter domstolsreformen i 2007. Højesteret afsagde den 16. april 2012 en række parallelle domme, hvoraf **Sag 349/2011 m.fl.**, **Sag 13/2012** og **Sag 12/2012** udgør kernen.

Retten i Glostrup blev i 2007 dannet ved sammenlægning af syv mindre retter og blev Danmarks næststørste byret. Rettens præsident redegjorde over for Højesteret for de ekstraordinære forhold:

- Stærk personaleudskiftning, tab af erfarne dommere og sagsbehandlere samt vakancer i op mod 10 % af juriststillingerne det første år.
- Implementering af nye sagstyper (nævningesager, småsager) og kraftig stigning i modtagne foged- og straffesager.
- Ved udgangen af 2009 var antallet af verserende straffesager steget til 7.768.
- Berammelsestider på op til 12 måneder for sager uden domsmænd.
- Først i efteråret 2010 lykkedes det at få berammet alle verserende sager.

I **Sag 349/2011 m.fl.** var forløbet i en ukompliceret spirituskørselssag:

Dato	Begivenhed
22. februar 2009	Tiltalte sigtet for spirituskørsel
1. maj 2009	Anklageskrift modtaget af Retten i Glostrup
4. august 2010	Retten berammer retsmøde
21. marts 2011	Dom afsagt i byretten

Knap to år i byretten for en sag uden særlig kompleksitet. Højesteret kompenserede ved at nedsætte bøden og prøvetiden og lade statskassen betale byrettens omkostninger.

Den principielle lære er, at ressourcemangel og strukturelle omlægninger hos staten ikke kan lastes tiltalte. Højesteret afviste i **Sag 13/2012** ikke, at rettens forklaring var reel – men lod den ikke få betydning for tiltaltes retsstilling. Samme grundsyn genfindes i Folketingets Ombudsmands generelle praksis, jf. [FOB 2022-14](#):

Ved vurderingen af den generelt acceptable sagsbehandlingstid på et område kan der ikke tages hensyn til myndighedernes subjektive forhold, idet vurderingen må hvile på et objektivt grundlag. At myndigheden har utilstrækkelige ressourcer, eller at der på et sagsområde kommer flere sager end forventet, er nok subjektivt undskyldende momenter, men kan ikke bevirke en forlængelse af den tid, som man må anse for en i almindelighed acceptabel sagsbehandlingstid.

Spørgsmålet er genopstået i 2026-praksis om berømmelse af omfattende ankesager, hvor landsretternes kapacitet igen er det bærende hensyn – se sektionen om monitoreringspligten nedenfor. Her har Højesteret dog ikke overført Glostrup-linjen direkte, netop fordi de pågældende sager *ikke* var ukomplicerede.

LOV

[Straffeloven § 82, stk. 2](#)
[Straffeloven § 83](#)

PRAKSIS

Højesteret · Kompensation for lang sagsbehandlingstid ved Retten i Glostrup efter domstolsreformen 16.04.2012

Højesteret · Højesterets afgørelse om markant bødenedsættelse grundet ekstrem sagsbehandlingstid ved byret 16.04.2012

Højesteret · Bødebortfald og kørselsforbud i sag om lang sagsbehandlingstid 16.04.2012

Trafiksikkerhed slår sagstid: førerretsfrakendelsen fastholdes, selv når bøden bortfalder

§ 5

Det mest konsekvente mønster i hele praksisområdet er, at kompensation ydes på *straffen*, men ikke på *førerretsfrakendelsen*. Trafiksikkerhedshensynet vejer tungere end kompensationsbehovet.

I **Sag 13/2012** nedsatte Højesteret bøden markant, men fastholdt den ubetingede frakendelse i 1 år efter [færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 8](#). Dommen udtrykker balancen præcist: urimeligt lang sagsbehandlingstid kan medføre økonomisk kompensation via strafudmålingen, men obligatoriske førerretsfrakendelser kan ikke fraviges alene på grund af sagsbehandlingsmæssige forsinkelser.

Byretspraksis følger linjen konsekvent:

Sag	Sagstid	Straf	Frakendelse
SS-450/2022-GLO (måltid bag rattet)	ca. 3½ år	Bøde bortfaldt	Betinget, 3 år
SS-862/2021-KBH (gentagne hastighedsoverskridelser)	–	Bøde bortfaldt	Ubetinget
S-1875-24 (gentagen mobilbrug)	ca. 2½ år til dom	Straf bortfaldt (§ 83 jf. § 82, stk. 2)	Ubetinget, 6 måneder
SS-4636/2010-NAE (hastighed)	–	Straf bortfaldt	Betinget

14-6067/2021 (tyveri og færdselsuheld)	–	Bøde bortfaldt	Betinget
--	---	----------------	----------

S-1875-24 er den skarpeste illustration. Byretten lod straffen bortfalde helt, fordi en ukompliceret færdselssag ikke var afgjort inden rimelig tid, og pålagde statskassen omkostningerne for byretten – men frakendte alligevel førerretten ubetinget i 6 måneder, fordi tiltalte havde tre overtrædelser inden for 3 år og havde begået forholdet i prøvetiden for en betinget frakendelse. Østre Landsret stadfæstede i april 2026 og tiltrådte, at der **uanset sagsbehandlingstidens længde** ikke var grundlag for at gøre frakendelsen betinget eller forkorte frakendelsestiden. Landsretten pålagde endda tiltalte omkostningerne for landsretten.

Undtagelsen findes i **SS-29444/2022-KBH**, hvor Københavns Byret helt undtagelsesvist gjorde en frakendelse betinget ved andengangsovertrædelse af [færdselslovens § 54](#) (narkokørsel i frakendelsestiden):

På denne baggrund og henset til den lange sagsbehandlingstid finder retten, at der, uanset at der er tale om en andengangsovertrædelse af færdselslovens § 54, foreligger sådanne særligt formildende omstændigheder, at der helt undtagelsesvis er grundlag for at gøre frakendelsen af førerretten betinget i medfør af færdselslovens § 126, stk. 2.

Afgørende var dog ikke sagstiden alene: tiltalte havde påbegyndt misbrugsbehandling kort efter gerningen, var dokumenteret stoffri, havde etableret erhvervsvirksomhed med transportbehov og havde afventet sagens udfald uden at generhverve kørekortet. Sagstiden var et *supplerende* moment i et samlet billede af særligt formildende omstændigheder – ikke et selvstændigt grundlag.

Afgrænsning: se den selvstændige praksisoversigt om [frakendelse af førerret](#).

LOV	Færdselsloven § 125	Færdselsloven § 126, stk. 1, 2	Straffeloven § 83
PRAKSIS	Højesteret · Højesterets afgørelse om markant bødenedsættelse grundet ekstrem sagsbehandlingstid ved byret 16.04.2012 Højesteret · Bødebortfald og kørselsforbud i sag om lang sagsbehandlingstid 16.04.2012 Byretten · Ubetinget frakendelse af førerretten i 6 måneder for gentagen mobilbrug under kørsel – straf bortfalder grundet lang sagsbehandlingstid 20.04.2026 Byretten · Betinget frakendelse af førerret og bortfald af bøde efter tyveri og færdselsuheld 25.08.2025 Byretten · Betinget frakendelse af kørekort efter måltid bag rattet på motorvej – bøde bortfaldt grundet lang sagsbehandlingstid 18.06.2024 Byretten · Betinget fængsel og betinget førerretsfrakendelse trods gentagen narkokørsel i frakendelsestiden grundet lang sagsbehandlingstid og misbrugsbehandling 19.03.2024 Byretten · Ubetinget frakendelse af førerret efter gentagne hastighedsoverskridelser, hvor bødestrafen bortfaldt grundet lang sagsbehandlingstid 10.10.2023 Byretten · Betinget frakendelse og strafbortfald i sag om hastighedsoverskridelse grundet lang sagsbehandlingstid 08.07.2013		

§ 6 "Døde perioder": Rigsadvokatens administrative erstatningspraksis efter § 1018 h

Hvor strafudmålingskompensation forudsætter en domfældelse, findes der en selvstændig erstatningsvej for de sager, der ender med frifindelse eller påtaleopgivelse. Hjemlen er [retsplejelovens § 1018 h, stk. 1](#):

Erstatningskrav, der på grundlag af dansk rets almindelige erstatningsregler rejses af sigtede, domfældte eller andre i anledning af strafferetlig forfølgning, behandles på begæring efter reglerne i dette kapitel.

Det er et **culpaansvar** – ikke det objektive ansvar, der gælder efter §§ 1018 a-d. Godtgørelsen fastsættes med hjemmel i erstatningsansvarslovens § 26 og forrentes efter samme lovs § 16, jf. [Rigsadvokatmeddelelsen om erstatning](#):

Godtgørelse for tort, der ydes efter retsplejelovens § 1018 h i anledning af en frihedsberøvelse eller andre straffeprocessuelle indgreb, fastsættes med hjemmel i erstatningsansvarslovens § 26, jf. U 1997.1498H, og skal derfor forrentes efter reglerne i erstatningsansvarslovens § 16.

Den centrale test er "døde perioder" – perioder med ren inaktivitet, hvor der ikke er foretaget efterforskningsskridt eller sagsbehandling. Rigsadvokatens vidensbase viser et bemærkelsesværdigt konsistent niveau:

Afgørelse	Sagstype	Død periode	Tilkendt
AM2024.02.16RA	Bedrageri (påtale opgivet)	ca. 2 år	12.000 kr.
AM2024.04.08RA	Hærværk	2 år og 2 måneder	12.000 kr.
AM2024.03.07RA	Frifindelse	ansvarspådragende inaktivitet	12.000 kr.
AM2024.02.29RA	Brugstyveri (påtale opgivet)	–	tilkendt
AM2024.04.03RA	Bedrageri (flerårig sigtelse)	–	tilkendt

Begrundelsen i **AM2024.02.16RA** er repræsentativ for hele linjen:

Jeg finder efter en konkret vurdering af omstændighederne i din sag grundlag for at yde dig erstatning for lang sagsbehandlingstid i medfør af retsplejelovens § 1018 h. Jeg har herved lagt vægt på, at der har været inaktivitet i sagen af en sådan karakter, at de strafforfølgende myndigheder efter min opfattelse kan anses for at have handlet ansvarspådragende. Jeg har i den forbindelse især lagt vægt på, at der af den samlede sagsbehandlingstid ... forløb ca. 2 år ... uden det fremgår, at der har været foretaget andre efterforskningsskridt eller sagsbehandling i den mellemliggende periode.

Afgørelsen henviser udtrykkeligt til **AM2015.12.15B** som præcedens for 12.000 kr.-niveauet, hvilket viser, at taksten har været stabil over et årti.

Det retlige grundlag for culpavurderingen er hurtighedspligterne i [retsplejelovens § 96, stk. 2](#) (anklagemyndigheden), [§ 718 a, stk. 1](#) (afgørelse af tiltale spørgsmål inden rimelig tid) og [§ 843 a, stk. 1](#) (rettens fremme af sagen). Det er tilsidesættelsen af disse, der konstituerer culpa.

Men ikke enhver lang sagstid er culpøs. I Rigsadvokatens afgørelse af 5. april 2024 om mandatsvig og bedrageri blev erstatning afslået – lang sagsbehandlingstid er ikke i sig selv ansvarspådragende, når der løbende er foretaget efterforskningsskridt.

Kompetence og fristregler: Statsadvokaterne træffer som udgangspunkt afgørelse i alle § 1018 h-sager og kan altid afslå kravet; sager, hvor der agtes ydet over 100.000 kr., eller som rejser principielle spørgsmål, forelægges Rigsadvokaten, jf. [RM'ens pkt. 4.3.3](#). Kravet skal fremsættes inden **2 måneder** fra straffesagens afgørelse, jf. § 1018 e – en frist, der i **AM2024.02.16RA** afskar erstatningssøgende fra realitetsbehandling i den ene af to sammenholdte sager, fordi kravet var fremsat ca. fem måneder efter frifindelsen uden undskyldende omstændigheder.

[Retsplejeloven § 718a, stk. 1](#)[Retsplejeloven § 843a, stk. 1](#)[Retsplejeloven § 1018h, stk. 1](#)

PRAKSIS	Rigsadvokaten · Rigsadvokatens tildeling af 12.000 kr. i erstatning for over to års inaktivitet i sag om hærværk	08.04.2024
	Rigsadvokaten · Rigsadvokatens afslag på erstatning for lang sagsbehandlingstid i sag om økonomisk kriminalitet	05.04.2024
	Rigsadvokaten · Afgørelse om erstatning for lang sagsbehandlingstid og afsavn af beslaglagt genstand efter flerårig sigtelse for bedrageri	03.04.2024
	Rigsadvokaten · Erstatning for lang sagsbehandlingstid efter frifindelse – 12.000 kr. tildelt grundet ansvarspådragende inaktivitet	07.03.2024
	Rigsadvokaten · Erstatning tilkendt for lang sagsbehandlingstid trods afslag på godtgørelse for selve sigtelsen	29.02.2024
	Rigsadvokaten · Erstatning for lang sagsbehandlingstid i bedragerisag; Afvisning af frifindelsessag grundet for sen fremsættelse af krav	16.02.2024

§ 7 Sigtelesens varighed efter § 1018 b: 5-årsgrænsen og kravet om ekstraordinært belastende karakter

Selve det at være sigtet er en belastning – men er det et "straffeprocessuelt indgreb", der udløser erstatning? [Retsplejelovens § 1018 b](#) bestemmer:

Efter samme regler som angivet i § 1018 a kan erstatning tillægges en sigtet, der som led i en strafferetlig forfølgning har været udsat for andre straffeprocessuelle indgreb.

Dette er et **objektivt** ansvar – modsat § 1018 h – men det forudsætter, at der foreligger et "indgreb". Administrativ praksis har udviklet en klar tærskel. Rigsadvokaten formulerer den i **AM2024.02.16RA**:

Du har været sigtet for overtrædelse af straffelovens § 279 i ca. 2 år og 4 måneder. På baggrund af det, der er anført ovenfor, vil længden af sigtelsen, da den har været under 5 år, ikke i sig selv kunne begrunde erstatning i medfør af retsplejelovens § 1018 b. Spørgsmålet er herefter, om sigtelsen mod dig har haft en sådan ekstraordinær karakter ... Dette er efter min opfattelse ikke tilfældet. Jeg har herved lagt vægt på karakteren af sigtelsen, at du alene har deltaget i en kort afhøring, og at du ikke har været udsat for straffeprocessuelle indgreb i anledning af sagen.

Testen er altså **to-leddet**:

1. **Hovedregel:** sigtelse og kortvarige afhøringer udgør ikke i sig selv et indgreb – medmindre sigtelsen har været **mere end 5 år**.
2. **Undtagelse:** ved kortere sigtelser kan erstatning ydes, hvis forholdene har været **ekstraordinært belastende og krænkende**.

Relevante momenter ved undtagelsesvurderingen er sigtelesens karakter (fx en meget alvorlig eller stigmatiserende sigtelse), omfanget af afhøringer, og om der har været iværksat egentlige straffeprocessuelle indgreb.

Den praktiske konsekvens er, at en erstatningssøgende i mellemkategorien – sigtet i 2-4 år uden ekstraordinære forhold – får afslag på § 1018 b-erstatning for selve sigtelsen, men kan få § 1018 h-erstatning for lang sagsbehandlingstid, hvis der har været en død periode. Netop det skete i **AM2024.02.16RA**: 0 kr. for sigtelsen, 12.000 kr. for inaktiviteten. Samme opdeling ses i **AM2024.02.29RA**, hvor erstatning blev tilkendt for lang sagsbehandlingstid trods afslag på godtgørelse for selve sigtelsen.

Afgrænsning til frihedsberøvelse. Hvor sigtelsen har været ledsaget af varetægtsfængsling, gælder det objektive ansvar efter § 1018 a med administrativt fastsatte takster. Højesteret bekræftede i **Sag 80/2025** (466 dages varetægtsfængsling), at taksterne kun fraviges ved "ganske særlige forhold", og at vurderingen tager udgangspunkt i den erstatningssøgendes egen situation:

Der skal tages udgangspunkt i den erstatningssøgendes situation i forbindelse med frihedsberøvelsen. Der skal herunder tages hensyn til navnlig, om frihedsberøvelsen har været forbundet med særligt ubehag eller lidelse for den erstatningssøgende og til eventuelle særlige konsekvenser af frihedsberøvelsen.

Flertallet (4-1) fastslog, at **myndighedsfejl** som klart udgangspunkt ikke i sig selv kan begrunde forhøjelse – heller ikke når fejlen har haft konkret indflydelse på frihedsberøvelsens varighed. Dommer Jens Kruse Mikkelsen dissenterede og ville have forhøjet med yderligere 100 % for en "så grov myndighedsfejl". Se nærmere den selvstændige praksisoversigt om [uberettiget frihedsberøvelse](#).

LOV	Retsplejeloven § 1018b	Retsplejeloven § 1018a, stk. 1	Retsplejeloven § 1018h, stk. 1
PRAKSIS	Højesteret · Erstatning for uberettiget varetægtsfængsling: Myndighedsfejl udgør ikke 'ganske særlige forhold' – Sag 80/2025 12.05.2026		
	Højesteret · Erstatning for hændelig skade under ransagning og betydningen af egen skyld ved mistankepådragende adfærd 04.12.2015		
	Højesteret · Rigsadvokatens afgørelse om erstatning for uberettiget varetægtsfængsling efter udlændingesag 26.02.2009		
	Rigsadvokaten · Erstatning tilkendt for lang sagsbehandlingstid trods afslag på godtgørelse for selve sigtelsen 29.02.2024		
	Rigsadvokaten · Erstatning for lang sagsbehandlingstid i bedragerisag; Afvisning af frifindelsessag grundet for sen fremsættelse af krav 16.02.2024		

§ 8 Tiltaltes egen rolle: hvornår compensationen reduceres eller bortfalder

Både § 82, stk. 2, og § 83, 3. pkt., forudsætter, at forsinkelsen ikke "kan bebrejdes gerningsmanden". Dette er ikke en formalitet – det er et selvstændigt filter, der ofte afgør sagen.

Forholdets karakter kan udelukke yderligere compensation. I **SS-80/2022-HJR** havde en sag om forsøg på ulovlig tvang med vold og indbrudstyveri verseret i knap 3,5 år. Både byret og landsret havde allerede taget hensyn til tidsforløbet. Højesteret afviste yderligere compensation:

Højesteret bemærker herved, at byretten og landsretten ved straffastsættelsen har lagt vægt på den tid, der var forløbet, siden forholdene blev begået, og som ikke kan tilregnes Tiltalte. Sagsbehandlingstiden kan efter karakteren af de begåede forhold ikke begrunde yderligere strafnedsættelse, herunder betinget dom uden vilkår om samfundstjeneste, og kan heller ikke begrunde, at statskassen skal betale sagens omkostninger for byretten.

Dommen viser to ting: for det første, at compensation kan være "opbrugt" i de lavere instanser; for det andet, at **forholdets grovhed** modvirker compensation. En 3,5-årig sagstid, der ville have ført til strafbortfald i en færdselssag, giver ingenting ved personfarlig kriminalitet.

Benyttelse af retsmidler tillægges vægt. Forarbejderne til 2021-reformen introducerede et nyt moment:

Ved afgørelse af, om straffastsættelse vil være i strid med EMRK artikel 6, jf. det foreslåede § 82, stk. 2, kan det tillægges vægt, om gerningsmanden under sagen har fremsat anmodning om fastsættelse af et tidspunkt for hovedforhandlingen, jf. retsplejelovens § 152 a, eller har indbragt spørgsmålet om sigtelsens varighed for retten, jf. retsplejelovens § 718 b, stk. 1.

Rigsadvokatmeddelelsen udlægger dette skarpere og angiver bestemmelsens **kerneanvendelsesområde**:

Anvendelsesområdet for straffelovens § 82, stk. 2, vil således navnlig være situationer, hvor den sigtede eller tiltalte har benyttet retsplejelovens retsmidler mod lang sagsbehandlingstid i § 152 a og § 718 b, men hvor disse ikke har været tilstrækkelig effektive til at sikre, at sagen blev behandlet inden rimelig tid.

Dette er en reel forskydning: den tiltalte, der passivt lader sagen trække ud, står svagere end den, der aktivt har søgt at fremme den. Der er dog ikke tale om en betingelse – det er et moment i helhedsvurderingen.

Forsvarerens tilrettelæggelse. Efter [retsplejelovens § 843 a, stk. 2](#) påhviler det både anklagemyndigheden og forsvareren at tilrettelægge deres virke, så sagen kan gennemføres inden for rimelig tid. Forarbejderne er utvetydige om konsekvensen: en advokat må foretage en afvejning af, om hans øvrige sager forhindrer rettidig gennemførelse, og "i givet fald må undlade at påtage sig sagen". Forsinkelse, der skyldes forsvarerens forhold, kan derfor ikke uden videre lastes staten.

Analogien til § 1018 a, stk. 3. På erstatningssiden gælder et parallelt princip: erstatning kan nedsættes eller bortfalde, hvis den sigtede selv har givet anledning til indgrebet. I **U.1995.482H** blev erstatningen halveret, fordi den sigtede havde valgt ikke at udtale sig trods belastende aflyttede telefonsamtaler, og i **Sag 67/2015** bortfaldt kravet helt, fordi den sigtede ved mistankepådragende udtalelser selv havde udløst ransagningen.

LOV

[Retsplejeloven § 152a](#)[Retsplejeloven § 718b, stk. 1](#)[Retsplejeloven § 843a, stk. 2](#)[Retsplejeloven § 1018a, stk. 3](#)[Straffeloven § 82, stk. 2](#)

PRAKSIS

Højesteret · Højesteret korrigerer fordelingen af fængselsstraf i sag om ulovlig tvang og indbrud

23.02.2023

Højesteret · Erstatning for hændelig skade under ransagning og betydningen af egen skyld ved mistankepådragende adfærd

04.12.2015

Berammelse år ude i fremtiden og landsrettens løbende monitoreringspligt (2026)

§ 9

Den nyeste og mest principielle udvikling kom med Højesterets kendelser af 12. februar 2026 og er siden bekræftet i juni 2026. Spørgsmålet: udgør en berammelse af en omfattende ankesag flere år ude i fremtiden i sig selv en krænkelse af EMRK artikel 6?

Sag 70/2025 (SS-70/2025-HJR, AM2026.02.12H) angik Østre Landsrets berammelse af en bandekonflikt-ankesag til april 2027. I **SS-11/2026-HJR** af 26. juni 2026 var berammelsen september-december 2027 – en ankesag med ni tiltalte og 27 forventede retsdage, hvor tiltalte ville have været varetægtsfængslet i mere end 4 år og 8 måneder ved ankesagens afslutning, heraf 2 år og 6 måneder alene som følge af landsrettens sagsbehandlingstid.

Tiltalte påberåbte sig netop de tommelfingerregler, forarbejderne bygger på – **Hutchinson Reid mod Storbritannien** og **Khudoyorov mod Rusland** (ca. 1 år pr. instans) – samt **Q og R mod Slovenien** om, at en

sags indgribende karakter tilsiger hurtigere behandling, og gjorde gældende, at livstidsstraf og udvisning for bestandig krævede "exceptional diligence".

Højesteret fastslog tre ting:

1. **Berammelsen er procesledende og kan ændres.** Landsretten havde tilrettelagt sagen, så den kunne hovedforhandles så hurtigt, som det på berammelsestidspunktet var praktisk muligt.
2. **Der er en løbende monitoreringspligt.** Da hovedforhandlingen lå langt ude i fremtiden, og tiltalte var varetægtsfængslet frem til dom, *bør landsretten løbende vurdere muligheden for at fremrykke hovedforhandlingen.*
3. **Krænkelsspørgsmålet udskydes til hovedforhandlingen:**

Der er ikke grundlag for allerede nu at tage stilling til, om en gennemførelse af ankesagen i henhold til berammelsen vil indebære en krænkelse af retten til en rettergang inden en rimelig frist efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6, og hvad konsekvensen heraf i givet fald skal være. Dette må afgøres i forbindelse med hovedforhandlingen i ankesagen.

Dissensen i AM2026.02.12H2 (Sag 66/2025) er væsentlig. I en voldtægts- og voldssag berammet ca. 1 år og 9 måneder efter anken fandt flertallet (4 dommere), at det var for tidligt at fastslå en krænkelse. Dommer **Søren Højgaard Mørup** dissenterede: en berammelsestid på over 1 år og 8 måneder for en **ikke-kompliceret** sag udgjorde sandsynligvis en krænkelse af EMRK artikel 6, stk. 1, og tiltalte burde eventuelt kompenseres ved domsafsigelsen. Han stemte dog også for at stadfæste varetægtsfængslingen.

Dissensen peger tilbage på Glostrup-linjen: sagens kompleksitet er det afgørende skel. I **Sag 349/2011 m.fl.** var kernebegrundelsen netop, at der var tale om "en ukompliceret straffesag". Ved omfattende bandesager med ni tiltalte og 27 retsdage accepterer Højesteret en langt længere berammelse – men Mørups dissens antyder, at Glostrup-standardens fortsat gælder for de simple sager.

Praktisk konsekvens for forsvarere: kæremål over berammelsen fører ikke til frifindelse eller løsladelse, men det er værd at fremsætte indsigelsen, dels for at aktivere monitoreringspligten, dels fordi benyttelsen af retsmidler efter forarbejderne tillægges vægt ved den senere kompensationsvurdering.

LOV	Retsplejeloven § 762, stk. 3	Retsplejeloven § 843a, stk. 1	Retsplejeloven § 917
PRAKSIS	Højesteret · Højesteret: Berammelse af ankesag to år frem og fortsat varetægtsfængsling i bandesag stadfæstes Højesteret · Højesteret: Landsrettens berammelse af bandekonflikt-ankesag til april 2027 er ikke en aktuel krænkelse af EMRK artikel 6 Højesteret · Varetægtsfængsling under anke trods lang berammelsestid i landsretten Højesteret · Højesteret stadfæster varetægtsfængsling frem til dom i ankesag om voldtægt og grov vold – spørgsmål om krænkelse af EMK artikel 6 udsat Højesteret · Kompensation for lang sagsbehandlingstid ved Retten i Glostrup efter domstolsreformen		
			26.06.2026
			12.02.2026
			12.02.2026
			12.02.2026
			16.04.2012

§ 10 De processuelle retsmidler: § 152 a, § 718 a og § 718 b

Dansk ret har siden 2008 haft et sæt forebyggende retsmidler, indført ved **lov nr. 493 af 17. juni 2008** på grundlag af Strafferetsplejeudvalgets **betænkning nr. 1492/2007 om begrænsning af langvarige sigtelser**

og varetægtsfængslinger. Efter 2021-reformen er de blevet centrale, fordi § 82, stk. 2, netop sigter mod de tilfælde, hvor retsmidlerne har været brugt uden effekt.

§ 718 a – underretningspligten. Efter [retsplejelovens § 718 a, stk. 1](#) skal tiltalespørgsmålet afgøres inden rimelig tid; er sigtede varetægtsfængslet eller under 18 år, hurtigst muligt. Efter stk. 2 skal anklagemyndigheden underrette sigtede, når en sigtelse har verseret i **1 år og 6 måneder** uden afgørelse af tiltalespørgsmålet – og på ny hvert år derefter. [Rigsadvokatmeddelelsen om langvarige sigtelser](#) angiver de hensyn, der indgår:

Det fremgår af forarbejderne, at hensynet til den sigtede generelt skal tillægges betydelig vægt, da en sigtelse for strafbart forhold for langt de fleste mennesker vil udgøre en betydelig belastning. Det gælder også i tilfælde, hvor den sigtede ikke konkret har givet udtryk for et ønske om en snarlig afklaring af sagen.

Fristen løber fra det tidspunkt, hvor politiet har gjort sigtede bekendt med sigtelsen – eller fra det tidspunkt, hvor den pågældende *burde* have været sigtet. Der løber dog ingen frist, når efterforskningen forudsætter, at den pågældende ikke kender til mistanken (fx telefonaflytning).

§ 718 b – domstolsprøvelse og fristfastsættelse. Efter [§ 718 b, stk. 1](#) kan sigtede indbringe sagen for retten efter 1 år og 6 måneder. Retten kan **undtagelsesvis** fastsætte en frist på mellem 3 måneder og 1 år, jf. stk. 2 – og overskrides den, **anses påtale for opgivet**. Det er det skarpeste retsmiddel i systemet.

Sag 17/2016 viser både dets styrke og dets grænser. En sigtelse fra 15. marts 2005 for overtrædelse af spillelovgivningen havde verseret i over 11 år, afbrudt af gentagne berostillelser af hensyn til EU-retlige spørgsmål. Højesteret fastslog først, at anklagemyndighedens for sene anmodning om fristforlængelse ikke i sig selv udløste påtaleopgivelse:

Det forhold, at anklagemyndigheden indgav anmodningen om forlængelse for sent, jf. toegersfristen i § 718 b, stk. 3, 2. pkt., må anses for kritisabelt, men det medfører efter Højesterets opfattelse ikke, at påtale mod T kan anses for opgivet. En sådan retsvirkning er – i modsætning til, hvad der følger af bestemmelserne i § 718 b, stk. 2, 3. pkt., og stk. 3, 3. pkt. – ikke fastsat i retsplejeloven.

Men ved den selvstændige realitetsvurdering nåede Højesteret alligevel frem til påtaleopgivelse:

Højesteret lægger herved navnlig vægt på, at T blev sigtet i sagen første gang den 15. marts 2005, dvs. for mere end 11 år siden, at sagen i den forløbne tid i flere perioder har været sat i bero, og at sagen angår overtrædelse af spillelovgivningen og alene rejser spørgsmål om bødestraf.

Proportionaliteten mellem sagstid og sanktionens alvor var udslagsgivende: 11 år for en bødesag er uacceptabelt.

Berostillelse på præjudicielle spørgsmål. I den efterfølgende **Sag 101/2017** godkendte Højesteret alligevel en udsættelse på 1 år, mens EU-Domstolen behandlede et præjudicielt spørgsmål i en parallel sag:

Den omstændighed, at en domstol i en anden sag har forelagt et præjudicielt spørgsmål for EU-Domstolen om danske reglers overensstemmelse med EU-retten, der har betydning for afgørelsen af straffesagen, er efter Højesterets opfattelse som udgangspunkt en sådan særlig omstændighed, at retten kan undlade at beramme sagen inden for 2 uger efter indleveringen af anlageskrift, jf. retsplejelovens § 843 a, stk. 1, og træffe bestemmelse om udsættelse af hovedforhandlingen.

Men Højesteret gav samtidig en klar forhåndsbesked om konsekvensen:

Det tilføjes, at sagsbehandlingstiden i den foreliggende sag forud for tiltalerejsningen har været meget langvarig og betydeligt har oversteget det rimelige. Højesteret tiltræder derfor, at den samlede sagsbehandlingstid i tilfælde af domfældelse må tillægges væsentlig betydning ved straffens fastsættelse.

Sagligt begrundet berostillelse forlænger altså den acceptable sagstid, men udsletter ikke kompensationskravet.

§ 152 a – fastsættelse af hovedforhandlingstidspunkt. Efter [retsplejelovens § 152 a](#) kan en part forlange, at retten fastsætter tidspunktet for hovedforhandlingen, "hvis det er nødvendigt på grund af kravet i artikel 6". Dette er det retsmiddel, der efter forarbejderne bør være udtømt, før § 82, stk. 2, aktiveres.

LOV

[Retsplejeloven § 152a](#)
[Retsplejeloven § 718a, stk. 1, 2](#)
[Retsplejeloven § 718b, stk. 1-3](#)
[Retsplejeloven § 843a, stk. 1](#)

PRAKSIS **Højesteret** · Udsættelse af hovedforhandling i straffesag på præjudiciel afgørelse fra EU-Domstolen og betydningen af lang sagsbehandlingstid 14.09.2017

Højesteret · Højesterets afgørelse om overskridelse af frist for tiltalerejsning og betydningen af 11 års sagsbehandlingstid 20.05.2016

§ 11 Appel- og kæreadgang: Højesterets afklaringer fra januar 2026

To kendelser fra januar 2026 afklarede tvivl om, hvordan kompensationsafgørelser kan prøves.

Kære af omkostningsafgørelsen – Sag 84/2025 (SS-84/2025-HJR). T blev fundet skyldig i hærværk efter [straffelovens § 291, stk. 2](#). Byretten lagde ved strafudmålingen vægt på, at sagsbehandlingstiden i væsentligt omfang havde overskredet det rimelige uden Ts skyld – men pålagde ham alligevel sagens omkostninger efter [§ 1008, stk. 1](#). Østre Landsret afviste kæren under henvisning til [§ 1013, stk. 1, 3. pkt.](#), jf. [§ 968, stk. 3](#), med den begrundelse, at omkostningsafgørelsen ikke var uafhængig af sagens udfald, når T var fundet skyldig – og henviste til U. 2023.4022 Ø og TfK 2024.71 Ø.

Højesteret ophævede afvisningen. Når omkostningsafgørelsen **udelukkende** anfægtes ud fra betragtningen om lang sagsbehandlingstid, er anfægtelsen uafhængig af skyld og straf, og der er kæreadgang. Retten henviste til UfR 2000.2467 H og hjemviste til realitetsbehandling. Kompensationsspørgsmålet er dermed en **selvstændig rimelighedsvurdering** efter [§ 1008, stk. 4](#) – ikke et appendiks til strafudmålingen.

Anke ved strafbortfald – SS-78/2025-HJR. Den modsatte afklaring faldt fire dage tidligere. Ved Retten i Glostrup bortfaldt en bødestraf for overtrædelse af [færdselslovens § 3, stk. 1](#) på grund af lang sagsbehandlingstid, men tiltalte blev betinget frakendt førerretten i 3 år. Østre Landsret afviste anken og noterede en inkonsistent praksis på området – der verserede **13 sager** med samme problemstilling, hovedsagelig færdselssager.

Højesteret fastslog, at hverken ordlyden af eller forarbejderne til [§ 902, stk. 2](#) udelukker sager med strafbortfald fra appelbegrænsningen. Da tiltalte ikke var idømt andre følger end bøde og frakendelse, og bøden efter fast praksis ville have ligget under beløbsgrænsen på 20.000 kr., krævede anke tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, jf. [§ 903, stk. 1](#).

Den samlede retsstilling er dermed asymmetrisk, men indre logisk:

Spørgsmål	Prøvelsesadgang
Omkostningsafgørelse anfægtet alene med sagstid	Fri kæreadgang (uafhængig af udfaldet)

Anke af dom med strafbortfald og bødeniveau under 20.000 kr.

Kræver bevilling fra Procesbevillingsnævnet

Strafbortfald er en *gunst*, ikke en omgåelse af appelbegrænsningen – men den, der mener at være blevet snydt for sin kompensation på omkostningssiden, har en selvstændig vej til prøvelse.

LOV

[Retsplejeloven § 902, stk. 2](#)[Retsplejeloven § 903, stk. 1](#)[Retsplejeloven § 968, stk. 3](#)[Retsplejeloven § 1008, stk. 1, 4](#)[Retsplejeloven § 1013, stk. 1](#)

PRAKSIS **Højesteret** · Højesteret: Omkostningsafgørelse ved lang sagsbehandlingstid kan kæres uafhængigt af straffesagens udfald 30.01.2026

Højesteret · Højesteret: Strafbortfald fritager ikke tiltalte fra ankebegrænsning i retsplejelovens § 902, stk. 2 26.01.2026

§ 12 Kommende ændring: 4-ugersfristen for varetægtsfængslede (i kraft 15. februar 2026, endnu ikke konsolideret)

Retsstillingen er netop flyttet. Ved [lov nr. 263 af 11. februar 2026](#) er [retsplejelovens § 843 a](#) ændret med virkning fra **15. februar 2026**. Ændringerne er trådt i kraft, men er endnu ikke konsolideret ind i lovbekendtgørelsen (senest konsolideret 15. november 2025) – den, der læser den konsoliderede tekst, får derfor ikke den gældende retsstilling.

To ændringer:

1. I stk. 1, 3. pkt., ændres "gennemføres hurtigst muligt" til "**begynde og gennemføres hurtigst muligt efter anklagemyndighedens indlevering af anklageskrift til retten**".
2. I stk. 2 indsættes efter "tid" ordene "**eller hurtigst muligt, hvis sigtede er varetægtsfængslet**".

Den reelle nyskabelse ligger i forarbejderne – en ny målsætningsfrist:

Det forudsættes i den forbindelse, at retten fremover vil skulle bestræbe sig på at indlede hovedforhandlingen hurtigst muligt og så vidt muligt inden 4 uger fra anklagemyndighedens indlevering af anklageskrift til retten, hvis sigtede er varetægtsfængslet.

Fristen er ikke absolut. Forarbejderne opregner udtrykkeligt undtagelser: mentalerklæringer, der ikke kan nå at blive udarbejdet; sager med flere tiltalte, hvor berømmelsen skal indpasses i flere aktørers kalendere; ekstraordinært belastede retter; forhold uden for rettens, anklagemyndighedens og forsvarerens kontrol, herunder forsinkede udtalelser fra udlændingemyndighederne; og uventet store antal arrestantsager.

Skærpelsen over for forsvarerne er markant. Forarbejderne forudsætter, at retten **af egen drift** skal anvende § 735, stk. 3, nr. 2, til at afbeskikke forsvarere, hvis deres medvirken væsentligt vil forsinke sagens behandling, så 4-ugersfristen ikke overholdes – dog med en konkret afvejning over for hensynet til sigtedes frie forsvarervalg. Retten peges endvidere mod at anvende **forhåndsberømmelse** efter § 843 b.

Dokumentationskravet er nyt og praktisk vigtigt:

Hvis hovedforhandlingen ikke begynder inden 4 uger fra anklagemyndighedens indlevering af anklageskrift til retten, bør årsagen til fristoverskridelsen anføres i retsbogen.

Dette skaber et spor, som forsvaret senere kan bygge på ved en kompensationspåstand.

Formålet angives direkte: at understøtte en udvikling, hvor sager hurtigst muligt behandles ved retterne, når sigtede er varetægtsfængslet – "ved at opnå en højere prioritering af sådanne sager inden for rammerne af de eksisterende ressourcer". Hensigten er, at varetægtsperioden fra tiltalerejsning skal være kortere.

Sammenstødet med 2026-berammelsespraksis er iøjnefaldende. Lovændringen trådte i kraft tre dage efter Højesterets kendelser af 12. februar 2026 i **Sag 70/2025** og **Sag 66/2025**, hvor berammelser 1½-2½ år ude i fremtiden blev accepteret for varetægtsfængslede tiltalte. Da § 843 a efter § 917 finder tilsvarende anvendelse i ankesager, er det et åbent spørgsmål, om den nye 4-ugersmålsætning vil forskyde afvejningen – særligt i lyset af dommer Søren Højgaard Mørups dissens i **AM2026.02.12H2** om ikke-komplicerede sager. Forarbejdernes udtrykkelige forbehold for "ekstraordinært belastede" retter og sager med flere tiltalte peger dog mod, at de store bandesager fortsat vil falde uden for målsætningen.

LOV	Retsplejeloven § 843a, stk. 1, 2	Retsplejeloven § 843b	Retsplejeloven § 917
PRAKSIS	Højesteret · Højesteret: Landsrettens berammelse af bandekonflikt-ankesag til april 2027 er ikke en aktuel krænkelse af EMRK artikel 6 12.02.2026 Højesteret · Varetægtsfængsling under anke trods lang berammelsestid i landsretten 12.02.2026 Højesteret · Højesteret stadfæster varetægtsfængsling frem til dom i ankesag om voldtægt og grov vold – spørgsmål om krænkelse af EMK artikel 6 udsat 12.02.2026		

§ 13 Den forvaltningsretlige parallel: god forvaltningsskik og skattestraffesager

Uden for domstolssporet gælder en selvstændig norm om sagsbehandlingstid, der bygger på god forvaltningsskik. Den er ikke bindende som EMRK artikel 6, men den styrer faktisk myndighedspraksis og er særligt relevant i den fase, hvor en administrativ myndighed forbereder en straffesag.

I [FOB 2020-34 om skattemyndighedernes sagsbehandlingstid i skattestraffesager](#) knyttede Folketingets Ombudsmand udtrykkeligt an til de strafferetsplejemæssige hensyn:

Ved vurderingen af skattemyndighedernes sagsbehandlingstid i de omhandlede sager må der tages hensyn til bl.a., at behandlingen af sagerne kan resultere i, at en borger sigtes for en strafbar handling. Jeg henviser i den forbindelse til de hensyn, der ligger bag retsplejelovens § 96, stk. 2, hvorefter de offentlige anklagere skal fremme enhver sag med den hurtighed, som sagens beskaffenhed tillader.

Ombudsmanden fremhævede tre selvstændige begrundelser for hurtighedskravet i straffesagssporer:

- **Belastningen:** "For de involverede i en straffesag vil belastningen ved sagen i almindelighed være større, jo længere tid sagen trækker ud."
- **Formålstab:** "selve formålet med at gennemføre strafforfølgning og iværksætte straf kan siges at tabe i betydning, jo længere tid der går mellem den strafbare handling (eller dens opdagelse) og straffuldbyrdelsen."
- **Bevisforringelse:** "langvarige tidsforløb [kan] endvidere have den bevismæssige ulempe, at de dele af bevisgrundlaget, som består i vidneforklaringer mv., svækkes."

Berostillelse er et tilbagevendende tema. I [FOB 2022-7](#) opstillede Ombudsmanden rammerne:

At en sag stilles i bero, betyder, at myndigheden beslutter ikke at behandle sagen i en vis periode. Er denne beslutning saglig, vil det ofte kunne betyde, at en længere samlet sagsbehandlingstid må accepteres. (...) Det er imidlertid en forudsætning, at afgørelsen i den anden sag kan forventes truffet i nærmere fremtid.

Dette svarer indholdsmæssigt til Højesterets linje i **Sag 101/2017** (berostillelse på EU-Domstolens præjudicielle afgørelse var saglig) sammenholdt med **Sag 17/2016** (11 års gentagne berostillelser i en bødesag var det ikke). Forbeholdet "i nærmere fremtid" er nøglen: en berostillelse uden absehelig afslutning er ikke saglig.

Underretningspligten har en parallel i begge spor. Hvor [retsplejelovens § 718 a, stk. 2](#) kræver underretning efter 1 år og 6 måneder og derefter årligt, kræver god forvaltningsskik efter FOB 2020-34 underretning "som udgangspunkt hver tredje måned", hvis myndigheden ikke har oplyst en forventet sagsbehandlingstid – og ved ekstraordinært lang sagsbehandlingstid en "mere uddybende og fyldestgørende forklaring på årsagerne".

En myndighedsfejl i sagsbehandlingen kan i øvrigt selvstændigt udløse erstatning efter § 1018 h.

[Rigsadvokatmeddelelsen om straffens fastsættelse](#) angiver et konkret eksempel: er en anmodning om bødenedsættelse fremsat rettidigt, men ved en fejl ikke behandlet, "skal sagen behandles som en erstatningssag efter retsplejelovens § 1018 h om behandling af erstatningskrav på grundlag af dansk rets almindelige erstatningsregler om culpaansvar".

LOV	Retsplejeloven § 96, stk. 2	Retsplejeloven § 718a, stk. 2	Retsplejeloven § 1018h, stk. 1
PRAKSIS	Højesteret · Udsættelse af hovedforhandling i straffesag på præjudiciel afgørelse fra EU-Domstolen og betydningen af lang sagsbehandlingstid 14.09.2017 Højesteret · Højesterets afgørelse om overskridelse af frist for tiltalerejsning og betydningen af 11 års sagsbehandlingstid 20.05.2016		

Sammenfatning: sådan afgøres en sag om lang sagsbehandlingstid i § 14 praksis

Praksis kan sammenfattes i en beslutningsrækkefølge.

1. Hvilket spor? Ender sagen med domfældelse, er kompensationsvejen strafudmåling og omkostninger (§ 82, stk. 2, § 83, § 1008, stk. 4). Ender den med frifindelse eller påtaleopgivelse, er vejen erstatning (§ 1018 h for sagsbehandlingstid, § 1018 b for sigtelsen som indgreb). Fristen for erstatningskrav er 2 måneder fra straffesagens afgørelse.

2. Er EMRK-tærsklen nået? Efter 2021-reformen er dette et *selvstændigt* krav på straffesporet. Tømmelfingerreglerne – 1 år pr. instans, meget mere end 5 år i to instanser – er vejledende udgangspunkter, ikke grænser. Helhedsvurderingen af kompleksitet, parternes adfærd og myndighedernes adfærd er afgørende.

3. Kan forsinkelsen bebrejdes tiltalte? Egen medvirken, bevidste udsættelser og forsvarerens tilrettelæggelse reducerer eller fjerner kompensationen. Omvendt styrker benyttelse af § 152 a og § 718 b tiltaltes position – det er netop disse tilfælde, § 82, stk. 2, ifølge forarbejderne primært sigter mod.

4. Hvilken kompensationsform? Praksis viser en trappe efter krænkelsens omfang og forholdets karakter:

Situation	Typisk kompensation	Eksempel
Ukompliceret bødesag, ca. 2 år ved byretten	Markant bødenedsættelse + statskassen betaler	Sag 13/2012 (13.500 → 4.250 kr.)

Død periode på 2 år+ i bødesag	Bødenedsættelse	Sag 7/2022 (40.000 → 17.500 kr.)
Ukompliceret færdselssag, 2½-4 år	Strafbortfald + statskassen betaler	S-1875-24, SS-450/2022-GLO
Alvorlig økonomisk kriminalitet, ~7 år	Betinget fængsel + bødenedsættelse	SS-170/2006-ROS
Forsinket genindbringelse efter hjemvisning	Strafbortfald for de mindre forhold	219/2014
Personfarlig kriminalitet, 3½ år	Ingen yderligere kompensation	SS-80/2022-HJR
Frifindelse/påtaleopgivelse med død periode ~2 år	12.000 kr. efter § 1018 h	AM2024.02.16RA, AM2024.04.08RA
Sigtelse under 5 år uden ekstraordinære forhold	Intet efter § 1018 b	AM2024.02.16RA

5. Hvad kompenseres ikke? Førerretsfrakendelsen ved trafiksikkerhedsmæssige hensyn – kun helt undtagelsesvist, og da kun som ét moment blandt flere særligt formildende omstændigheder (- **SS-29444/2022-KBH**). Konfiskation efter straffelovens § 75 (**219/2014**). Og forholdets grovhed kan i sig selv udelukke kompensation (**SS-80/2022-HJR**).

Områdets bevægelsesretning er tosidet og delvis modsatrettet. På den ene side har lovgiver siden 2021 strammet adgangen til kompensation: kun når EMRK kræver det. På den anden side har lovgiver i februar 2026 skærpet domstolens og aktørernes hurtighedspligt over for varetægtsfængslede med en 4-ugersmålsætning og et dokumentationskrav i retsbogen. Højesteret har samtidig i 2026 fastholdt, at en berømmelse langt ude i fremtiden ikke *i sig selv* er en krænkelse, men har indført en løbende monitoreringspligt og udskudt krænkelsesvurderingen til hovedforhandlingen. Glostrup-linjen fra 2012 – at strukturel sagsophobning ikke fritager staten, når sagen er ukompliceret – står fortsat ved magt, og dommer Søren Højgaard Mørups dissens i **AM2026.02.12H2** viser, at den fortsat har bid i de simple sager.

Se også de tilgrænsende praksisoversigter om [EMRK artikel 6 og retfærdig rettergang, uberettiget frihedsberøvelse, tilståelsesrabat](#) og [samfundstjeneste](#).

LOV	Retsplejeloven § 152a	Retsplejeloven § 718b	Retsplejeloven § 1008, stk. 4
	Retsplejeloven § 1018h, stk. 1	Retsplejeloven § 1018b	Straffeloven § 82, stk. 2
			Straffeloven § 83
PRAKSIS	Højesteret · Højesteret stadfæster varetægtsfængsling frem til dom i ankesag om voldtægt og grov vold – spørgsmål om krænkelse af EMK artikel 6 udsat Højesteret · Højesteret korrigerer fordelingen af fængselsstraf i sag om ulovlig tvang og indbrud Højesteret · Højesterets dom om vognmandsansvar og forældelse ved transport af grise med elefantører Højesteret · Strafbortfald og formildelse af bøde for vagtvirksomhed uden autorisation grundet lang sagsbehandlingstid Højesteret · Højesterets afgørelse om markant bødenedsættelse grundet ekstrem sagsbehandlingstid ved byret Byretten · Ubetinget frakendelse af førerretten i 6 måneder for gentagen mobilbrug under kørsel – straf bortfalder grundet lang sagsbehandlingstid Byretten · Betinget frakendelse af kørekort efter måltid bag rattet på motorvej – bøde bortfaldt grundet lang sagsbehandlingstid Byretten · Betinget fængsel og betinget førerretsfrakendelse trods gentagen narkokørsel i frakendelsestiden grundet lang sagsbehandlingstid og misbrugsbehandling Byretten · Direktør idømt betinget fængsel og millionbøde for omfattende momsunddragelse og dokumentfalsk		
			12.02.2026 23.02.2023 22.04.2022 11.02.2015 16.04.2012 20.04.2026 18.06.2024 19.03.2024 22.12.2008

Rigsadvokaten · Rigsadvokatens tildeling af 12.000 kr. i erstatning for over to års inaktivitet i sag om hærværk	08.04.2024
Rigsadvokaten · Erstatning for lang sagsbehandlingstid i bedragerisag; Afvisning af frifindelsessag grundet for sen fremsættelse af krav	16.02.2024

REFERENCE Lovgrundlag 7 paragraffer

Retsplejeloven § 718b	stk. 1	Retsplejeloven § 843a	stk. 1
Retsplejeloven § 1008	stk. 4	Retsplejeloven § 1018h	stk. 1
Retsplejeloven § 1018b		Straffeloven § 82	stk. 2
Straffeloven § 83			

MATERIALE Citerede afgørelser 34 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS 18

26.06.2026	Højesteret: Berømmelse af ankesag to år frem og fortsat varetægtsfængsling i bandesag stadfæstes	10883-13995
12.05.2026	Erstatning for uberettiget varetægtsfængsling: Myndighedsfejl udgør ikke 'ganske særlige forhold' – Sag 80/2025	80-2025
12.02.2026	Højesteret: Landsrettens berømmelse af bandekonflikt-ankesag til april 2027 er ikke en aktuel krænkelse af EMRK artikel 6	10657-12623
12.02.2026	Varetægtsfængsling under anke trods lang berømmelsestid i landsretten	66-2025
12.02.2026	Højesteret stadfæster varetægtsfængsling frem til dom i ankesag om voldtægt og grov vold – spørgsmål om krænkelse af EMK artikel 6 udsat	AM2026.02.12H2
12.02.2026	Højesteret: Berømmelse af bandedrabssag til 2027 krænker ikke EMRK artikel 6 – AM2026.02.12H	AM2026.02.12H
30.01.2026	Højesteret: Omkostningsafgørelse ved lang sagsbehandlingstid kan kæres uafhængigt af straffesagens udfald	10585-12500
26.01.2026	Højesteret: Strafbortfald fritager ikke tiltalte fra ankebegrænsning i retsplejelovens § 902, stk. 2	10519-12402
23.02.2023	Højesteret korrigerer fordelingen af fængselsstraf i sag om ulovlig tvang og indbrud	2845-3375
22.04.2022	Højesterets dom om vognmandsansvar og forældelse ved transport af grise med elefantører	Sag 7/2022
14.09.2017	Udsættelse af hovedforhandling i straffesag på præjudiciel afgørelse fra EU-Domstolen og betydningen af lang sagsbehandlingstid	101-2017
20.05.2016	Højesterets afgørelse om overskridelse af frist for tiltalerejsning og betydningen af 11 års sagsbehandlingstid	17-2016

04.12.2015	Erstatning for hændelig skade under ransagning og betydningen af egen skyld ved mistankepådragende adfærd	67-2015
11.02.2015	Strafbortfald og formildelse af bøde for vagtvirksomhed uden autorisation grundet lang sagsbehandlingstid	219/2014
16.04.2012	Højesterets afgørelse om markant bødenedsættelse grundet ekstrem sagsbehandlingstid ved byret	Sag 13/2012
16.04.2012	Kompensation for lang sagsbehandlingstid ved Retten i Glostrup efter domstolsreformen	349-2011-11-2012-12-2012-13-og-16-2012
16.04.2012	Bødebortfald og kørselsforbud i sag om lang sagsbehandlingstid	Sag 12/2012
26.02.2009	Rigsadvokatens afgørelse om erstatning for uberettiget varetægtsfængsling efter udlændingesag	RA-2008-521-0105

BYRETTE · FØRSTE INSTANS

9

20.04.2026	Ubetinget frakendelse af førerretten i 6 måneder for gentagen mobilbrug under kørsel – straf bortfalder grundet lang sagsbehandlingstid	S-1875-24
04.09.2025	Betinget fængsel for hvidvask og momssvig i byggevirksomhed efter lang sagsbehandlingstid	10072-11799
25.08.2025	Betinget frakendelse af førerret og bortfald af bøde efter tyveri og færdselsuheld	14-6067/2021
18.06.2024	Betinget frakendelse af kørekort efter måltid bag rattet på motorvej – bøde bortfaldt grundet lang sagsbehandlingstid	10064-11790
19.03.2024	Betinget fængsel og betinget førerretsfrakendelse trods gentagen narkokørsel i frakendelsestiden grundet lang sagsbehandlingstid og misbrugsbehandling	10262-12054
10.10.2023	Ubetinget frakendelse af førerret efter gentagne hastighedsoverskridelser, hvor bødestraffen bortfaldt grundet lang sagsbehandlingstid	10261-12052
08.07.2013	Betinget frakendelse og strafbortfald i sag om hastighedsoverskridelse grundet lang sagsbehandlingstid	665-758
03.05.2012	Dom for narkotikakriminalitet og færdselslovsovertrædelser	6026-7210
22.12.2008	Direktør idømt betinget fængsel og millionbøde for omfattende momsunddragelse og dokumentfalsk	6130-7346

RIGSADVOKATEN · NÆVN / KLAGEINSTANS

6

08.04.2024	Rigsadvokatens tildeling af 12.000 kr. i erstatning for over to års inaktivitet i sag om hærværk	AM2024.04.08RA
05.04.2024	Rigsadvokatens afslag på erstatning for lang sagsbehandlingstid i sag om økonomisk kriminalitet	
03.04.2024	Afgørelse om erstatning for lang sagsbehandlingstid og afsavn af beslaglagt genstand efter flerårig sigtelse for bedrageri	AM2024.04.03RA
07.03.2024	Erstatning for lang sagsbehandlingstid efter frifindelse – 12.000 kr. tildelt grundet ansvarspådragende inaktivitet	AM2024.03.07RA

29.02.2024	Erstatning tilkendt for lang sagsbehandlingstid trods afslag på godtgørelse for selve sigtelsen	AM2024.02.29RA
16.02.2024	Erstatning for lang sagsbehandlingstid i bedragerisag; Afvisning af frifindelsessag grundet for sen fremsættelse af krav	AM2024.02.16RA

PARKERINGSKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS

1

31.03.2025	Annullering af kontrolafgift i Kolding grundet nedslidte og utilstrækkelige parkeringsafmærkninger	park-7346
------------	--	-----------

FORARBEJDE Betænkninger

1 reference

Betænkning om Begrænsning af langvarige sigtelser og varetægtsfængslinger

nr. 1492 · 2007 · Justitsministeriet